

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Кісліцина Ірина Олександрівна УЧАСТЬ ПРОКУРОРА В УКЛАДЕННІ УГОД ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ: ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ТА ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.	351
Ковальчук Інна Сергіївна ПІДТРИМАННЯ ПУБЛІЧНОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОКУРОРОМ : ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ ПІДХІД.	355
Кравченко Марина Олександрівна ЛЕГІТИМНІСТЬ ЯК ОДНА З ОЗНАК СУДОВОЇ ВЛАДИ.	357
Кубасенко Андрій Володимирович КРИТЕРІЙ ТА ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ: ДОСВІД АЗІЙСЬКИХ КРАЇН	359
Храпенко Олена Олегівна ОНЛАЙН-КОНСУЛЬТАЦІЇ ТА ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ: НОВА ЕРА НАДАННЯ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ	362
Нестерчук Лілія Петрівна НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ У СИСТЕМІ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ІНСТИТУТІВ: ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ	366
Гривенко Владлен Вікторович ЩОДО ВПЛИВУ ВОЄННОГО СТАНУ НА ІНСТИТУТ АДВОКАТУРИ	370
Зубрицький Олександр Олександрович ЗМІНИ В ДИСЦИПЛІНАРНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ДОСВІД ВКДКА	372
Мозгалюв Віктор Юрійович ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПРИ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕДАЧАХ ТОВАРІВ ВІЙСЬКОВОГО ТА ЦИВІЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.	375
Чорний Максим Михайлович ЩОДО ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ПРОКУРОРА	379
Шербатий Роман Романович ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ У КОНТЕКСТІ ДОБОРУ ДО МІСЦЕВОГО СУДУ	381
СЕКЦІЯ 8. ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИКИ	
Чанишева Галія Інсафівна ПРАВО НА СТРАЙК ЗА ПРОЄКТОМ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО КОЛЕКТИВНІ ТРУДОВІ СПОРИ»	386
Бориченко Катерина Валеріївна ЩОДО ПРАКТИКИ ІНДЕКСАЦІЇ ПЕНСІЙ В УКРАЇНІ	390
Бурак Володимир Ярославич ПРО ПОШУК НОВОЇ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.	393
Венедіктов Сергій Валентинович ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	396
Вишинецька Світлана Василівна ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВИМОГ ДИРЕКТИВИ 2019/1152 ПРО ПРОЗОРИ ТА ПЕРЕДБАЧУВАНІ УМОВИ ПРАЦІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ.	399
Lagutina Iryna Victorivna ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND SAFETY AND HEALTH AT WORK.	401

Чорний Максим Михайлович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури*

ЩОДО ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ПРОКУРОРА

Дослідження проблематики зовнішнього вигляду прокурора не втрачає своєї актуальності, адже візуальне сприйняття представника прокуратури суттєво впливає на формування авторитету цього правоохоронного органу. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів у ст. 20 передбачає, що: «Публічний характер діяльності прокурора та перебування під постійною увагою з боку суспільства покладає на нього особливі вимоги щодо відповідного зовнішнього вигляду. Прокурор під час виконання службових обов'язків має дотримуватися ділового стилю одягу, який вирізняється офіційністю, стриманістю та акуратністю».

Як зазначає О. Амелін, Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 р. не містить таких понять, як «бренд», «імідж», «стиль», «образ», «стереотип» [1, с. 12]. Профільний закон також не згадує поняття «зовнішній вигляд прокурора». У той саме час, закон використовує поняття «репутація» у:

ст. 8, яка закріплює, що «членами Комісії з проведення оцінки можуть бути особи, які мають бездоганну ділову репутацію» (мається на увазі Комісія, що проводить зовнішню незалежну оцінку ефективності САП);

ст. 29-1, яка передбачає, що «членами Конкурсною комісії повинні бути особи, які мають бездоганну ділову репутацію».

Нагадаємо, що Закон № 113-IX від 19.09.2019 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» остаточно скасував класні чини прокурорів та їх формений одяг (ч.2 розділу II (прикінцеві положення)). Подібна практики щодо відсутності форменого одягу існує у таких країнах, як Швеція, Польща, Угорщина, Латвія, Естонія, Грузія та Молдова. Натомість в Англії та у низці європейських держав, зокрема Німеччині, Австрії, Італії, Іспанії, Франції, Чехії, Литві, Норвегії, Нідерландах прокурори використовують мантиї під час участі в судових засіданнях, тоді як під час іншої професійної діяльності віддають перевагу офіційному діловому стилю одягу, зазвичай темного кольору [2].

Нагадаємо, що 17.02.2020 р. група народних депутатів України подала до Верховної Ради України законопроект «Про внесення змін до Закону України “Про прокуратуру” щодо підвищення ефективності діяльності органів прокуратури» (реєстр. № 3062), яким у ст. 85-1 передбачено, що «працівники прокуратури, яким присвоєно класні чини, мають єдиний формений одяг з відповідними відзнаками, що видається безкоштовно».

Згодом, 19.07.2023, було подано ще один Проект Закону про внесення змін до Закону України “Про прокуратуру” щодо удосконалення норм використання символіки та знаків розрізнення в органах прокуратури (реєстр. № 9452-1), яким передбачається:

повернути практику присвоєння класних чинів працівникам органів прокуратури за процедурою, затвердженою Верховною Радою України;

встановити підстави для позбавлення класного чину;

забезпечувати працівників прокуратури безоплатним форменим одягом з належними відзнаками.

Крім того, в законопроекті висловлюється думка, що носіння форменого одягу має бути обов'язковим у разі здійснення публічного обвинувачення у справах щодо злочинів проти основ національної безпеки, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, а також у справах про військові злочини та в окремих випадках представництва інтересів держави в суді відповідно до законодавства.

Підтримаємо точку зору, що професійна діяльність прокурора вимагає стриманості у зовнішньому вигляді. Класичний діловий одяг є доцільним вибором, оскільки сприяє не лише ефективному виконанню обов'язків, а й встановленню довіри, налагодженню комунікації та переконливому впливу на оточення [3, с. 122]. Імпонує також пропозиція І. Билиці щодо закріплення у Кодексі професійної етики та поведінки прокурорів норми про дотримання поміркованості у виборі зачісок, косметики, ювелірних виробів та інших прикрас, особливо для жінок-прокурорів [4].

У той саме час, вважаємо за доцільне повернення форменого одягу прокурора: її запровадження в межах службової діяльності не лише зміцнить авторитет прокуратури як інституції, а й сприятиме впорядкованості службових стосунків між прокурорами та іншими особами.

У якості висновку пропонуємо визначення поняття «зовнішній вигляд прокурора» як сукупність візуальних характеристик, що формують загальне враження про прокурора як представника державного органу, які охоплюють одяг, охайність, стиль, поставу, а також доречність використання аксесуарів, косметики та мають відповідати вимогам офіційності, стриманості, ділової етики та професійної культури.

Список використаних джерел:

1. Амелін О. Ю. Імідж прокурорів та прокуратури в Україні: сучасний концепт. *Правова держава*. 2022. № 47. С. 8-20.
2. Машевська О., Фещук К. Про запровадження форменого одягу зі знаками розрізнення для працівників органів прокуратури. *Закон і бізнес*. 2025. URL: [https://zib.com.ua/ua/165639-pro_zaprovadzhennya_formenogo_odyagu _zi_znakami_rozriznennya.html](https://zib.com.ua/ua/165639-pro_zaprovadzhennya_formenogo_odyagu_zi_znakami_rozriznennya.html)
3. Коментар Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів. Київ, 2022. URL: <https://kdkp.gov.ua/uploads/files/KK%2024.11.2022-1-70.pdf>
4. Билиця І. О. Професійний етикет прокурора як складова професійної етики прокурора. *Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції*: матеріали Міжнародної науково-практичної

конференції (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) У 2-х т. Т. 2 / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 129-131.

Ключові слова: прокурор, прокуратура, зовнішній вигляд прокурора, форменний одяг, імідж.

Keywords: prosecutor, prosecutor's office, external appearance of a prosecutor, uniform, image.

Щербатий Роман Романович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
адвокат*

ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ У КОНТЕКСТІ ДОБОРУ ДО МІСЦЕВОГО СУДУ

Судова влада відіграє ключову роль у функціонуванні правової держави, а забезпечення її ефективності неможливе без якісного кадрового наповнення суддівського корпусу, здатного здійснювати правосуддя на засадах законності, незалежності, неупередженості та відповідальності. У цьому контексті важливим є не лише дотримання формальних вимог до кандидатів на посаду судді, передбачених законодавством про судоустрій і статус суддів, але й виявлення глибших особистісних характеристик, серед яких провідне місце посідає професійна мотивація. Саме професійна мотивація є одним з маркерів внутрішньої готовності кандидата до здійснення суддівської діяльності в умовах сучасних викликів, а також свідчить про усвідомленість його професійного вибору, ступінь взаємозв'язку з цінностями судової влади та рівень готовності нести тягар відповідальності, пов'язаний із здійсненням правосуддя.

У грудні 2024 року Вищою кваліфікаційною комісією суддів України (далі – ВККСУ) оголошено про проведення добору кандидатів на посаду судді місцевого суду з урахуванням 1 800 прогнозованих вакантних посад суддів у місцевих судах [1], що є черговим етапом практичного втілення судової реформи, спрямованої на оновлення та заповнення суддівського корпусу.

Закон України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) встановлює вичерпний перелік документів, що підлягають поданню особами, які виявили намір взяти участь у доборі на посаду судді. Відповідно до частини першої статті 72 Закону, до числа документів належить, зокрема, мотиваційний лист кандидата на посаду судді [2], форму і зміст якого затверджено рішенням ВККСУ та оприлюднено на офіційному вебсайті [3].

На нашу думку, вимога про подання мотиваційного листа має на меті виявлення внутрішньої мотивації кандидата, ступеня усвідомлення ним значущості обраної професії, а також його уявлень про роль судді в системі правосуддя. Таким чином, мотиваційний лист слугує не лише атрибутом формальної проце-